

væren eller ikkeværen. Fru Stampe er selv et øieblik inde på den tankegang, der fører til denne slutning, idet hun udtrykker et ønske om, at i fremtiden de fleste unge piger må blive opdragne til et selvstændigt erhverv. Men når hun så i samme åndedræt ønsker og forlanger af dem, at de, hvad det så skal koste, skal opgive dette erhverv i det øieblik, de gifter sig og får hus og børn, så er hun af lutter omhu for dette hus og disse børn blevet ganske blind for, hvilket umådeligt sløseri med penge og kræfter, en sådan fremgangsmåde vilde medføre. Kan det nemlig virkelig godtgøres, det, som fru Stampe synes at gå ud fra som et axiom, at hustruen er den eneste, der kan bestyre husholdningen tilfredsstillende, og at moderen i egen-skab af moder eo ipso er den bedste opdragerinde for sine børn, samt at disse to omsorger, når de skal skøttes „på den rette måde“, vil tage „al hendes tid og al hendes tanke“, så kan man ikke komme bort fra den slutning, at da altså omtrent alle kvinder gerne vil og flertallet virkelig også opnår at blive gifte, så bør deres uddannelse i al god økonomis navn *ikke* anlægges i retning af selvstændigt erhverv, men må tvertom i endnu langt stærkere grad, end forhen var tilfældet, lægges eksklusivt an på at dygtiggøre dem så meget som muligt til husholdning og børneopdragelse. Dette vil altså i sin tur gå ud over mindretallet, de, der ikke blir gifte. Så vil vi stå ved det samme standpunkt, som *Camilla Collett* skildrer så hjerteskrærende i *Amtmandens døtre*, det, at de unge piger *må* blive gifte quand même. Var det blot så, at pigebørnene fødtes med et tegn, der gav besked om, enten de vilde blive gifte eller ei, ja da var det let at ordne det hele, men nu er det uheldigvis ikke så, og derfor gives der ingen vei udenom — ud fra fru Stampes synspunkt. Det må dog vel være indlysende for enhver, at man ikke kan vente af en fader f. ex., at han skal ofre kapital på sine døtres uddannelse til selvstændigt erhverv og derfor kanske underkaste sig ganske store savn, når der er al sandsynlighed for, at denne kapital ikke vil blive til aller-mindste nytte. Endnu mere selvfølgelig er det, at ingen kapitalist vil være villig til at låne en ung pige den nødvendige sum, for at hun kan skaffe sig et selvstændigt erhverv — af samme grund. Og, last but not least, vil vi af samme grund aldrig kunne vente eller forlange af staten, at den skal sørge for de unge pigers opdragelse til sådant erhverv. Det vilde som sagt være et utilgiveligt sløseri. Faktisk er det jo også hensynet til, at nu skik og brug driver den unge pige til ved sit giftermål at opgive alt selvstændigt erhverv, som hidtil har stået hindrende iveien for, at vi har fået de nødvendige undervisningsanstalter for de unge piger, og hvert skridt, som nu tages henimod dette mål, er samtidig et skridt henimod den skik og brug, at giftermålet ikke kommer til at medføre nogen opgiven af det arbeide, man har drevet på som ugift. Det er